

Ekologická ujma a škoda v práve životného prostredia

Soňa Košičiarová: **Ekologická ujma a škoda v práve životného prostredia**. Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, Bratislava 1997, 150 strán.

Právna úprava ochrany životného prostredia bola – pokiaľ ide o počet právnych predpisov – rozsiahla už pred r. 1990 a súčasný legislatívny trend nenasvedčuje, že by mal nastať zásadný obrat. Normotvorba v tejto oblasti kráča dopredu míľovými krokmi, a tak otázky výskumu platnej environmentálnoprávnej úpravy sú nielen aktuálne, ale i užitočné.

V porovnaní s počtom komentárov k niektorým ťažiskovým zákonom (napríklad zákonu o odpadoch, o ochrane ovzdušia, stavebnému zákonu, zákonu o posudzovaní vplyvov na životné prostredie) a odborných článkov publikovaných vo vedeckých a odborných časopisoch (Právny obzor, Životné prostredie), monografickú literatúru venovanú právnym aspektom ochrany životného prostredia možno spočítať na prstoch jednej ruky. Preto možno len uvítať a odporučiť do pozornosti publikáciu S. Košičiarovej venovanú problematike environmentálnoprávnej zodpovednosti.

Právnoteoretický výskum otázok právnej zodpovednosti (porušovania právnych predpisov, ich prerokúvania kompetentnými orgánmi a ukladania sankcií) patrí v odbornej právnickej literatúre medzi najzložitejšie a rozhodne si zaslúži náležitú pozornosť. Právna prax a judikatúra vrátane normotvorby sa musí vysporiadať s mnohými aplikačnými problémami. V tomto smere jej pomáha a mala by ju inšpirovať i odborná vedecká literatúra. Názov publikácie avizuje, že stredobodom pozornosti sú otázky súvisiace s právnymi možnosťami uplatňovania nápravy ekologickej ujmy a náhrady škôd spôsobených na životnom prostredí. Aktuálnosť témy podčiarkuje fakt, že:

- inštitút ekologickej ujmy pozná platný zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí, ale k jeho uplatňova-

niu sa zatiaľ nepristúpilo (okrem iného aj vzhľadom na nejasnosti, týkajúce sa spôsobu výpočtu jeho výšky),

- náhrada škôd spôsobených na zložkách životného prostredia alebo na ekosystémoch vo vlastníctve fyzických a právnických osôb sa uplatňuje v súčasnosti podľa Občianskeho zákonníka a osobitných predpisov, ale právna prax sa stretáva s mnohými problémami a nejasnosťami v tejto oblasti,
- medzinárodné záväzky Slovenskej republiky a tiež záujem o aproximáciu slovenského práva vyžadujú už v súčasnosti v predstihu reagovať na prebiehajúcu diskusiu v rámci Európskej únie (tzv. Zelená kniha z mája 1993 ako pracovný materiál Európskej komisie).

Cieľom publikácie S. Košičiarovej je formulovať základné zásady teoreticko-právneho riešenia náhrady toho, čo právna veda označuje spoločným názvom "straty na životnom prostredí", pričom v tejto súvislosti neobchádza trestnoprávne, administratívne a prirodzene ani občianskoprávne aspekty regulácie tejto problematiky.

Prvá kapitola, venovaná aktuálnym trendom rozvoja environmentálneho práva, predstavuje síce širší, ale nevyhnutný vstup do analýzy problematiky. Čitateľ sa dozvedá o základných črtách predmetu a cieľoch právnej úpravy ochrany životného prostredia na Slovensku.

Monografia sa v ďalších kapitolách ťažiskovo zaoberá charakteristikou protiprávneho konania osôb (znečistenie, poškodzovanie, ohrozenie životného prostredia v právnom chápaní), právnou kvalifikáciou strát spôsobených na životnom prostredí protiprávnym konaním, obsahom a vzájomným vzťahom právnych pojmov škoda (majetková ujma), ekologická ujma a spoločenské ohodnotenie vybraných častí prírody.

Štvrtá kapitola formuje závery k tejto problematike, vychádza z úvah prezentovaných predstaviteľmi právnej vedy a tvorivo ich rozvíja, prihliadajúc na súčasný stav a smerovanie vývoja európskej i medzinárodnej úpravy.

Autorka zhrnula podstatné myšlienky, ktoré vyplynuli z jej vedeckého výskumu, do tiež formulovaných v závere publikácie. Záujemca, ktorý sa chce rýchlo zorientovať a nemá čas analyzo-

vať bohatú právnu argumentáciu autorky, tento postup iste ocení, už aj preto, lebo štýl publikácie je náročný a veľmi hutný (možno by k väčšej prehľadnosti monografie prispelo bohatšie formálne členenie jednotlivých kapitol).

I keď niektoré námety môžu vyvolať v odborných právnických kruhoch diskusiu, možno publikáciu považovať za úspešný pokus o relatívne komplexné spracovanie náročnej a aktuálnej problematiky. Monografia preto predstavuje prínos pre ďalší rozvoj vedy a environmentálneho práva; inšpiratívna môže byť predovšetkým pre legislatívu. Napriek svojmu názvu ide o dielo čisto juristickeho charakteru a je vyslovene určené špecialistom z oblasti environmentálneho práva.

Mária Srebalová

Nová publikácia

V júni 1998 vyšla nová trojjazyčná (slovensko-anglicko-nemecká) skladacia **Náučný chodník nívou Moravy**, ktorú vydala organizácia DAPHNE – centrum pre aplikovanú ekológiu s finančnou podporou miestnych úradov Devín, Devínska Nová Ves, Stupava, Zohor a Vysoká pri Morave, ako aj nadácie Ekopolis a Správy CHKO Záhorie.

Brožúra obsahuje podrobnú farebnú mapu 1:50 000 dolnej časti rakúsko-slovenského Pomoravia (od Devína po Vysokú na Morave) s vyznačeným náučným chodníkom i zoznamom tabúl NCH. Nachádza sa tu stručná história obcí, ktorých katastrálnym územím náučný chodník prechádza, ako aj ich pravidelné každoročné podujatia.

V brožúre sú predstavené textom i nádhernou kvalitnou fotodokumentáciou prírodné unikáty tejto oblasti: Devínska Kobyla, Sandberg, hrad Devín, flóra a fauna.

Zájemcovia si môžu skladáčku zakúpiť v predajni Devex, Novoveská 14 (z dvora) v Devínskej Novej Vsi, alebo objednať v organizácii Daphne, Hanulova 5/d, 844 40 Bratislava, tel./fax: 654 121 33.

Katarína Zlochová